

Hugo Teodor Kolisko

* 28. 10. 1856 *Vysoké Mýto*† 18. 1. 1929 *Praha*

Prozaik a dramatik; autor zábavných novel a románu pro dospělé a drobných didaktických povídek i divadelních her pro mládež.

Po návštěvě základních škol v rodišti vystudoval vyšší reálku v Pardubicích a v 70. letech působil jako výpomocný učitel, vesměs na Vysokomýtsku (Chroustovice, Horní Jelení, osada Dvořiště obce Doubravice). Po učitelské maturitní zkoušce v Soběslavi učil v 80. letech v Červené Hoře (Žernov) a v Havlovicích u Čes. Skalice, v 90. letech ve Rtyni u Úpice. Od začátku 20. století působil v Praze.

Jádro K. prozaického díla tvoří umělecky nenáročné, avšak s jistou dávkou životnosti vypravované novely ze všedního života maloměstských vrstev. Zprvu romanticky zabarvené (v novele *Oběť* se zřiká významný lékař lásky ve prospěch svého přítele na naléhání jeho otce, hraběte, který lékaře vychoval a dal vystudovat), nabývají postupně na reálnosti v kresbě postav, v líčení prostředí i v ději (v novele *Numa Pompilius* se odehrává zápas o lásku maloměstské dívky mezi povrchním hejskem a vážným, společensky neobratným inženýrem). Vyvrcholením K. prozaického díla se stal jeho jediný román *Doktor Šúviks*, líčící společenský vzestup vyděděného selského syna, zprvu se těžce probíjejícího studii, a v protikladu k němu postupný úpadek svobodomyšlného učitele, pronásledovaného konzervativní společností. Ani zde však K. nepřestoupil hranice nenáročných zábavných četby. V dílech pro mládež uplatnil K. především výchovný pohled učitele: jednak zobrazoval vzorové typy dětí, jež napravují svou ušlechtilostí nezvedence, jednak kreslil dojemně příběhy o úspěších životními strastmi pronásledovaných chlapců. Některé motivy (únos chlapce cikány) se přitom stěhují z jednoho příběhu do druhého. Čiré poučení o všestranné upotřebitelnosti skla pak sleduje povídka *Ze života skleněných střípků*.

PŘÍSPĚVKY in: Komenský. ■ KNIŽNĚ. *Beletrie*: Mladý hrdina (P pro ml., 1877); Skalákův chovanec. Dvě osudné noci (PP pro ml., 1879); Malý dobrodinec (P pro ml., 1883); V cikánském zajetí (D pro ml., b. d., 1884); Oběť (P 1887); Prokop Veliký (D pro ml., 1893); Po bouři jasno (P 1893); Pan baron (D 1895, dramaturgie P Po bouři jasno); Vašíčkova pokuta (P

pro ml., 1901, podle hry V cikánském zajetí); Ze života skleněných střípků (P pro ml., 1916); Jiskry (PP, BB pro ml., 1916); Pohádky (pro ml., 1918); Sběrka anekdot (1920); Legionáři (P pro ml., 1921); Doktor Šúviks (R 1922); Numa Pompilius (P 1924). – *Ostatní práce*: Mapa okresního hejmanství vysokomýtského (1881); – mimoto školní příručky z nejrůznějších oborů. ■ REDIGOVAL: Malý kalendář české mládeže na škol. rok 1901/02 – ... 1904/05 (1901–04). ■ USPOŘÁDAL A VYDAL: Malý zpěvník chrámový (1901, s J. Bourou). ■

LITERATURA: -auc- (H. Pittauer): ref. V cikánském zajetí, Lit. listy 1884, s. 192; x.: ref. Doktor Šúviks, Zvon 23, 1922/23, s. 575; E. Škorpil: Spisovatelé vysokomýtského kraje, Vysokomýtsko 1932 (i sep.).

zp

Jan Kollár

* 29. 7. 1793 *Mošovce* u Martina† 24. 1. 1852 *Videň* (Rakousko)

Preromantický básník, sběratel slovenských lidových písní, kazatel, autor programových úvah, cestopisů, pamětí a odborných prací (filologických, mytologických, archeologických). Básnickým i úvahovým vyjádřením myšlenky o slovanské kulturní jednotě a víry v dějinné poslání Slovanů mocně zapůsobil na národně osvobozencká hnutí slovanských národů i na jejich literatury. V jeho poezii se poji zpřítomnění obecně platných ideálů a celospolečenské zaměření se stylizací básníka jedinečného lidského údělu. Lyricko-epická sbírka *Slávy* dcera představuje spolu s ideální vizí milostného vztahu muže a ženy žádoucí podobu národního společenství, v němž se požadavky svobody, humanity a duchovního rozvoje konkretizují v představě slovanství.

Druhé ze tří dětí evangelické písmácké rodiny Matěje K. a Kateřiny, roz. Frndové; otec byl rolník a řezník, zastával často funkci rychtáře nebo notáře. Od 1800 navštěvoval K. školu v Mošovcích (zájem o četbu, dovednost kreslířská a řezbářská), 1806–09 vystudoval nižší gymnázium v Kremnici. Nechtěl se podrobit otcovu rozhodnutí, aby zůstal doma v hospodářství a vyučil se řezníkem; odešel k bratranci, učiteli Janu K. do Slovenského Pravna a krátce pak dělal pomocníka učiteli v rodné obci. Existenčně odkázán sám na sebe pokračoval 1810–12 v gymnaziálních studiích v Banské Bystrici (četba lat. klasiků), kde měl na jeho duchovní vývoj značný vliv rektor Paulus Magda,

a 1812–15 na evangelickém filozoficko-teologickém lyceu v Bratislavě (četba něm. poezie 18. stol., studium řečtiny a moderních jazyků); o prázdninách 1813 vedl evangelický sirotčinec. Od léta 1815 působil v B. Bystrici jako vychovatel (přátelství se S. Rožnayem, četba čes. a jiných slovanských knih). Od podzimu 1817 do března 1819 byl na univerzitě v Jeně (cestou tam i zpět pobyt v Praze, seznámení s J. Jungmannem a jinými čes. spisovateli), kde studoval hlavně teologii (profesoři J. F. Gabler, J. G. Marezoll), mimoto filozofii (profesoři J. F. Fries, L. Oken), historii (prof. H. Luden), filologii a přírodovědu. Poznal tu jak nové myšlení filozofické a historické, odpovídající ideovému zaměření prosazující se buržoazní společnosti, tak společenské hnutí německé mládeže, usilující o národní a státní sjednocení Německa (K. účast na slavnosti 300. výr. reformace na Wartburgu), tak soudobou německou literaturu spjatou s demokratickými a národními zápasy. Při zastupování evang. pastora v Lobedě G. F. Schmidta, poněmčilého potomka slovanské rodiny, zamiloval se do jeho dcery Frideriky Wilhelmíny (Mína jeho pozdější poezie); písemný styk s ní, ve 20. letech přerušovaný, obnovil až v polovině 30. let (sňatek 1835, dcera Ludmila). Po vysvěcení na kněze (B. Bystrica 1819) působil v Pešti (Budapešť), od 1819 jako zatímní, 1824–49 jako řádný kazatel tamního evang. sboru, při němž byla 1821 zřízena také slovenská škola (1825 vydal K. *Čítanku*, 1826 *Šlabikář pro děti*); existenční postavení K. se upevnilo až 1833, kdy císař potvrdil samostatnost slovenské evang. církve v Pešti. Zastává se národních práv Slováků střetával se K. často s nacionalistickými Maďary a Němci a pro své novotářské pojetí kněžské funkce, do níž zahrnoval výchovu mravní, vzdělanostní a národní (*Nedělní, sváteční i příležitostné kázne a řeči...*), měl mnohdy konflikty i uvnitř slovenské menšiny. I když byl trvale vážně nemocen (první chrlení krve 1823), rozvíjela se spolu s básnickým tvořením i jeho další tvůrčí činnost. S P. J. Šafaříkem a J. Benediktím sbíral slovenské národní písně (*Písň světské lidu slovenského v Uhřích*), sám vydal obsáhlou sbírku *Národní zpievanky*. V duchu dobových teorií o zvukové kráse jazyka posuzoval češtinu (*Myšlénky o libozvučnosti řeči vůbec a zvláště československé*, Krok 1823) a chtěl ji převážně hláskovými úpravami vylepšovat, aby ji takto přiblížil slovenským dialektům pro trvalou funkci společného spisovného

jazyka Čechů a Slováků; své verze spisovné češtiny (odmítnuté J. Jungmannem aj.) se od 30. let přidržoval i v poezii. Bádáním etymologickým, mytologickým a archeologickým (např. *Rozpravy o jmenách, počátkách i starožitnostech národu slavskeho a jeho kmenů; Sláva bohyně a původ jména Slavův čili Slavjanův*) chtěl proniknout do dávných, písemně nedoložených dějin Slovanů. I při svých cestách (1841 Horní Itálie, Švýcarsko, Tyroly a Bavorsko, 1844 znovu Horní Itálie, 1850 Meklenbursko) se těmito otázkami zabýval (*Cestopis obsahující cestu do Horní Itálie...*). Vyvrcholení své vědecké tvorby spatřoval K. v díle *Staroitalia slavjanská...*, které mělo dokázat, že Itálie byla původně osídlena Slovy, na jejichž kultuře vyrostla kultura starověkého Říma, a tím nepřímou i pozdější evropská vzdělanost; obsáhlé dílo *Die Götter von Rhetra...* (Bohové z R. neboli Mytologické starožitnosti Slovanů a zčásti i Germánů v severní Evropě) zůstalo nedokončeno. V těchto pracích se průkazná spojování faktů řídí více potřebou aprioristicky stanoveného závěru než racionálně věcnými postupy; dnešní slovenská archeologie a toponomastika přesto leckdy přiznává K. přinejmenším iniciativu v poukazování na dotud nepovšimnutou problematiku i poznatkový přínos v jednotlivostech. Za své vědecké dílo byl K. jmenován členem několika zahraničních učených společností (čestný doktorát filozofie v Praze 1849), o jeho věhlas v slovanských zemích se však zasloužila zejména jeho iniciativa k slovanské vzájemnosti, o níž psal v poezii i v kázáních (*Dobré vlastnosti národu slovenského*) a které věnoval i samostatnou rozpravu (čas. poprvé 1835 v Srbsku, 1836 v čas. Hronka s tit. *O literární vzájemnosti mezi kmeny a nářečími slavskými*; 1837 knižně něm. *Über die literarische Wechselseitigkeit zwischen den verschiedenen Stämmen und Mundarten der slawischen Nation*, dopln. vyd. 1844). Na Slovy tu pohlíží K. jako na jeden etnický a jazykový celek, jehož nutné rozruznění podle spisovných řečí (K. uznává jen čtyři: ruštinu, polštinu, čechoslovanštinu a srbocharvatštinu) a podle odlišných dějinných tradic nemá bránit tomu, aby Slované vzájemným poznáváním a výměnou duchovních hodnot dospívali k společné kultuře, jejíž slovanský obsah bude specificky vyjadřovat obecnou ideu lidství. Rozprava přináší i řadu praktických návrhů pro realizaci kulturních styků mezi Slovy, jež se uplatnily až mnohem později, avšak zcela ponechává stra-

nou politické aspekty, což ji dezaktualizovalo v době kolem revoluce 1848. K. se prakticky věnoval kulturním potřebám slovenským (1826 založení Slovenského čtenářského spolku v Pešti, 1834 předseda nového Spolku milovníků řeči a literatury slovenské, 1842 účast při koncipování rekursu k vládě o nár. požadavcích Slováků), ale většina mladé slovenské inteligence se od něho odvrátila, když 1846 vystoupil proti zavedení spisovné slovenštiny. 1848 se veřejně postavil proti revolučním tendencím, byl v Pešti vězněn od konce 1848 až do příchodu císařských vojsk v lednu 1849. V březnu 1849 byl povolán do Vídně jako důvěrník vlády pro záležitosti uherských Slováků (návrhy na organizaci školství a církvi, od 1849 člen komise pro slovanské právníko-politické názvosloví), v dubnu 1849 byl jmenován prvním profesorem slovenské archeologie na vídeňské univerzitě a přednášel téměř do konce života. Byl pohřben na hřbitově sv. Marka ve Vídni, 1904 byly jeho pozůstatky převezeny na Olšanský hřbitov v Praze.

První příležitostně verše napsal K. 1802, první jeho tištěnou básní je latinská skladba z 1821. Poezii vzniklou v Jeně a v prvním roce pobytu v Pešti obsahuje sbírka *Básně* (1821), rozdělená do čtyř částí: *Znělky neb Sonety, Elegie, Všelico, Nápisy*. Přízvučné trochejské Znělky a časoměrné Elegie obsahují výlučně erotickou poezii, inspirovanou K. jenskou láskou; 86 sonetů je rozděleno do dvou řad: jedna s notou milostného štěstí, druhá se smutkem z přervané lásky. Subjektivnost, která je příznačnou vlastností celé sbírky a která jako novum české poezie zaujala již soudobé čtenáře (F. L. Čelakovský), spočívá ovšem především v tom, že osobnost básníka je zjevným středem a vysloveným jednotícím poutem poetické skutečnosti básněmi vytvářené. Opěvaná ideální milenka Mína je jakožto předmět lásky ve své existenci spjata se subjektem básníkovým, s jeho citovostí, a její obraz jako ztělesnění nejnáročnějších představ o milované ženě a vůbec jako zpřítomnění nejvyšších hodnot a ideálů je obrazem jak básníkovy trvalé mohutného erotického zaujetí, tak jeho ideálního představového světa. Obdobnou subjektivností se vyznačují i skladby odrážející soudobou situaci národně společenskou a kulturní. Především Nápisy, epigramy ve formě časoměrného elegického disticha, promítají nad neutěšený stav národního života – nezamlčující ho – skutečnost ideálních hodnot, jež dávají smysl žádoucímu novému uplatnění národa.

Obecné mravní postuláty a zásady lidskosti a demokratičnosti jsou tu spojeny s domácí situací a uvedeny do souladu s myšlenkou slovanství. J. Jungmann, který v Praze obstarával tisk *Básní*, z obavy před cenzurou vyřadil ze sbírky krajní projevy K. radikalismu, mj. báseň *Vlastenec*; ta, zdůvodňujíc požadavky národně svobodného života a zapojujíc české národně osvobozené úsilí do spojitosti soudobého celosvětového zápasu o svobodu národní a sociální, odmítá bolestinství a pasivitu a postuluje odvahu ke vzpurnému činu. – Sbíрка *Slávy dcera* z 1824 je označena jako 2. vydání, protože jejich 151 sonetů je dotvořením toho, co bylo v zárodku obsaženo v oddílu *Znělek z Básní*. Sonety jsou rovnoměrně rozděleny do tří zpěvů, označených jmény řek (jejichž povodím vedla K. cesta z Jeny do Pešti): *Sála, Labe, Dunaj*; putování těmito kraji je volnou fabulační spojnici samostatných a obsahově rozličných znělek. S erotickými básněmi, vyjadřujícími děj básníkovy lásky k Míne, a s básněmi autostylizačními jsou tu skladby lyriky reflexivní, politické a didaktické, které zvažují dějinnou zkušenost i přítomný stav slovanského světa, vymezují obsah a smysl vlastenectví i jeho souvislost s aktuálním progresivním směřováním novodobého lidstva a programově vyslovují základní představy, naděje i metody nově se rodící národní společnosti. Spojení tematiky erotické se společenskou je organické, protože adorovaná Mína je nyní ztotožněna s dcerou bohyně Slávy, stvořené z rozhodnutí bohů jako náhrada za příkoří, jež Sláva v minulosti utrpěla; předmět básníkovy milenecké lásky a nadosobní ideál slovanské vlasti jsou tak zaklesnuty do sebe a oběma stejně patří básníkovu krajní citové zaujetí. Jím se vyznačuje i úvodní *Předzpěv* (pův. samostatná báseň z 1822 s tit. *Elegie*), skladba zvedající se z elegických poloh zármutku nad zašlou minulostí slovanské velikosti až k nabádavé důvěře ve vzestupný vývoj lidstva a v možnosti, které se do budoucna před Slovy otvírají. Schopnost K. poezie sloučit v citu člověka intimního s člověkem politickým odpovídala sentimentalismu mladé národní společnosti 20. a 30. let a zasloužila se o nadšnou odezvu sbírky v Čechách i na Slovensku. – Počínaje vydáním z 1832 se *Slávy dcera* rozrostla kvantitativně (1832 615 znělek, v konečné verzi z 1852 645 znělek), změnila se co do vnější podoby (2. zpěv má tit. *Labe, Rén, Vltava*, přibýly zpěvy 4. *Léthé* a 5. *Acherón* –

podsvětní řeky řecké mytologie), nově se průvodcem básníkovy putování a zasvěceným komentátorem stává Milek (poslovanštěný Amor) a poetické putování vede i slovanským nebem a peklem (prostřednictvím zpráv od Slávy dcery). Změnil se i vlastní charakter díla. Ubylo na citovém vzmachu, do popředí vystoupil alegorický prvek (již dříve v díle obsažený) a sbírka dostala podobu alegorického cestopisu, jehož zájmovým předmětem jsou reálie týkající se Slovanstva (památná místa, historické osobnosti, bájně postavy, dějinné události, záležitosti literární a filologické aj.) a jehož cílem je podat celistvý, takřka encyklopedický a především jednoznačně zhodnocený obraz slovanského světa. Údaji a narážkami archeologickými, mytologickými, dějepisnými, filologickými je tato poezie natolik zaplněna, že K. přidal k vydání z 1832 rozsáhlý *Výklad čili Přímětky a vysvětlivky ku Slávy dceře*, který ještě zvýrazňuje tu složku sbírky, která směřuje ke kompendiu historické slavistiky. – Asi do 1835 po částech psal K. prozaické *Paměti z mladších let života*, které mísíce „báseň a pravdu“ evokují s vyprávěčskou dovedností prostředí, osobnosti a zážitky, jež formovaly osobnost K. od dětství po odchod z Jenu.

PSEUDONYM, ŠIFRA: Čechobratr protištúrovský; J. K. ■ **PŘÍSPĚVKY** in (*periodika*): Almanach aneb Novoročenka (1824); ČČM (1827–48); Čechoslav (1822–24); Čes. včela (1834–47); Dobroslav (1822–23); Hronka (B. Bystrica, 1836); Krok (1821–31); Květy (1836–47); Nár. noviny (1848–49); alm. Nitra (Bratislava, 1842); Pester Zeitung (Pešť, 1848); Pražské noviny (1832–1850); Serbskij narodnij list (Bělehrad, 1835; první zveřejnění rozpravy o literární vzájemnosti); Slovenské noviny (Videň, 1849–51); Týdeník (Palkovičův) (Bratislava, 1818); alm. Vesna (1838); Vesna (Videň, 1851–52); Vídeňský deník (1850–51); alm. Zora (Budín, 1836–40); – posmrtně: Listy filologické (1947); Lumír (1873, 1879); Nová literatura (Bratislava, 1958, č. 22); Orol (Martin, 1875, 1879); Slovenské pohľady (Bratislava, 1882, 1898, 1900, 1913, 1915); – (*knihy*): Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slováky (1846); I. Horvát: Urgeschichte der Slawen... (Pešť 1844); J. Jungmann: Slovesnost (2. a 3. vyd., 1845 a 1846); K. Kuzmány: Modlitby k nábožnému vzdělání věřících křesťanů... (B. Bystrica 1835); P. Magda: De schola ... Programma, quo ... pro examine publico in gymnasio A. C. Neosoliensi ... celebrando ... invitavit ... rector (B. Bystrica b. d., 1812; Deploratio praesentis status Hungariae, první tištěná báseň K.); J. Matúška: Poučení o vychování stromu jahodového a hedbávních housenic ... (Budín 1845); Pořádek svěcení ... (1837); Predigten, welche

bei dem fünfzigjährigen Jubelfeste der evang. Gemeinde ... zu Pesth und Ofen ... gehalten wurden (Pešť 1837); Řeči, modlitby a básně ... (Pešť 1837); J. Tránovský: Cithara sanctorum ... (1830; též v dalších vyd.); Zpěvník evanjelický ... (Pešť 1842; též v dalších vyd.); H. Zschokke: Überlieferungen zur Geschichte unserer Zeit (Aarau 1821); – posmrtně: F. Bačkovský: Zevrubné dějiny čes. písemnictví doby nové I (1886); F. L. Čelakovský: Sebrané listy (1865, 1869); D. Rapant: Slovenský prestolný prosbopis z r. 1842 2 (Lipt. Mikuláš 1943). ■ **KNIŽNĚ**. *Poezie*: Básně (1821; s tit. Prvá sbierka básnická z r. 1821, ed. J. Vlček, Martin 1921); Památka slavného dne narození Jeho Osvícenosti Alexandra Rudnayho ... arcibiskupa ostríhomskeho (Budín b.d., 1824, an.); Slávy dcera ve třech zpěvích (Budín 1824, označeno jako 2. vyd.; ed.: J. Vlček, Martin 1924; R. Havel in J. K.: Vlastenec, 1963; J. Višková in J. K.: Básně, 1981); Slávy dcera. Lyricko-epická báseň v 5 zpěvích. Úplně vydání (Pešť 1832); Výklad čili Přímětky a vysvětlivky ku Slávy dceře. S obrazy, s mapou a s Přídavkem drobnějších básní rozličného obsahu (Pešť 1832); Óda vysoce učenému muži, velectěnému příteli, pánu Pavlovi Josefovi Šafaříkovi, Slovákovi k Čechům do Prahy odcházejícímu (Pešť 1833); Díla básnická ve dvou dílech. I. Slávy dcera, 2. Menší básně (Budín 1845); – posmrtně: Slávy dcera. Báseň lyricko-epická v pěti zpěvích. S přídavkem básní drobnějších (Videň 1852; další edice: F. Bačkovský 1885, J. Jakubec 1903 a 1925, F. Krčma 1946, R. Brtán, Martin 1946, F. R. Tichý 1952; slov. překl. L. Feldek s tit. Dcéra Slávy, Bratislava 1979). – *Sbírky lidových písní*: Písně světské lidu slovenského v Uhrách I, 2 (Pešť 1823, 1827, an., s P. J. Šafaříkem a J. Benediktin); Národní zpievanky čili Písně Slováků v Uhrách ... I, 2 (Budín 1834, 1835; s tit. Národní zpievanky ed. E. Paulíny, Bratislava 1953); – posmrtně: Turek a krásna Katarína (Bratislava b. d., 1953, ze sb. Národní zpievanky). – *Kázání* (někdy obsahují též K. básně, písně, modlitby aj.): Anrede bei der Trauung des Johann Mojsisovics mit Louise Raics ... (Pešť 1821, an.); Dobré vlastnosti národu slovenského. Dvoje kázání ... (Pešť 1822); Slavení prvního ročního examenu se školskou mládeží oudů slovenských ev. církve pešťansko-budinské ... (Pešť b. d., 1822, an.); O tom štěstí, že se nám Bůh v nynějších časech naroditi dal (b. d., 1823, podp. J. K.); Nábožné kázání při slavnostech velikonočních ... (Pešť 1826); Přímluva při konfirmácii (Pešť 1826); Trauerrede bei der Gedächtnisfeier des ... Herrn Ludwig Freiherr Pronay ... (Pešť b. d., 1827); Obraz křesťanské panny (Pešť b. d., 1827, podp. J. K.); Proč se Bůh synu svému a spasiteli světa právě mezi židovským národem naroditi dal (Pešť b. d., 1829); Poslední počestnost ... paní Johaně Nemes ... v Pánu zesnulé ... (Pešť b. d., 1830); Řeč oltární před zpovědí a večerí Páně ... (Pešť b. d., 1830); Nedělní, sváteční i příležitostně kázně a řeči ... I, 2 (Pešť 1831, Budín 1844); Trauerrede bei der Gedächtnisfeier des ... Herrn Carl Cleymann ... (Pešť

1833); Jako my tuto naši evanjelicko-slovenskou církev rozmnožovati můžeme a máme? (Pešť b. d., 1833); Řeč při slavném posvěcení nově voleného superintendenta ... pána Jana Seberíného ... (Budín 1834); Sláva a vznešenost úřadu kazatelského ... (Pešť 1834); Nábožný pohled na tú krajinu, která jest matka evanjelické víry (Pešť 1835); Pořádek svěcení půlstoletní slavnosti milostivého léta 1837 ... (Pešť b. d., 1837, an.); Řeči, modlitby a básně vztahující se na ... padesátroční jubilejní slavnost ... církve evanj. pešťansko-budinské ... (Pešť 1837, an.); Památka dobrodincův církve evanj. slovenské a. v. v Pešti, obsahující řeči, verše a životopisy (Pešť 1845, s J. Kadavým, B. Nosákem); Napomáhání obecného dobrého vůbec, obzvláště vlasti (Pešť 1848); – posmrtně: Nábožnost a národnost jako sestry (Ružomberok 1892); O mistru Janu Husovi (b. d., 1902); Jako se my zastáváme proti těm lidem, kteří nám nadhazují, že my v našem evanjelickém náboženství nic nemáme. Kázání ... z r. 1832 (Lipt. Mikuláš 1910); Lépe jest křivdu trpěti než činiti (Modra 1910); O kníhtlačiarstve (Bratislava 1948, faksimile). – *Cestopisy a memoáry*: Cestopis obsahující cestu do Horní Itálie ... (Pešť 1843; ed. J. Jakubec, 1907); – posmrtně: Cestopis druhý (1863, in Spisy J. K., sv. 4, ed. V. Zelený, dub.); Paměti z mladších let života (1863, in Spisy J. K., sv. 4, ed. V. Zelený, dub.; slov. překl. K. Golán s tit. Paměti z mladších roků života, Bratislava 1950). – *Ostatní práce*: Čítanka aneb Kniha k čítání pro mládež ve školách slovanských v městech a v dědinách (Budín 1825, podp. J. K., rozšíř. vyd. Pešť 1844); Šlabikář pro dívky ... (Pešť 1826, an.); Ableitung und Erklärung des Nationalnamens Magyar (Pešť 1827); Imenoslov ili rječnik ... – Imenoslov čili Slovník osobných jmen rozličných kmenů a nářečí národu slavenského, sebraný od Jana Pačiča, roznožený, soustavený ... a poznamenánými opatřený od ... (Budín 1828); Rozpravy o jmenách, počátkách i starožitnostech národu slavského a jeho kmenů (Budín 1830); Über die literarische Wechselseitigkeit zwischen den verschiedenen Stämmen und Mundarten der slawischen Nation (Pešť 1837, dopln. vyd. Lipsko 1844, čes. překl. J. S. Tomiček s tit. O literární vzájemnosti mezi rozličnými kmeny a nářečími slovanského národu, 1853); Sláva bohyně a původ jména Slavův čili Slavianův. V listech k velectěnému příteli panu P. J. Šafaříkovi (Pešť 1839); Kratičká známost slavjanského národu. Vyňatek z Čítanky (Pešť 1844); – posmrtně: Staroitalia slavjanská aneb Objevy a důkazy živlů slavských v zeměpisu, v dějinách a v bájesloví, zvláště v řeči a v literatuře nejdávnejších vlašských a sousedních kmenů ... (Víděň 1853); Tabule k Staroitalii slavjanské (Víděň 1853); Kollárova dobrozdání a nástin životopisný z roku 1849 (1903, ed. J. Karásek); Rozpravy o slovanské vzájemnosti (1929, ed. M. Weingart, orig. texty a překl.); O literární vzájemnosti (Bratislava 1954, ed. a přel. K. Rosenbaum); Slovník slavjanských umelcov všetkých kmeňov ... od nejstarších časov až po terajší vek ... (Bratislava 1957, bibliofilie, překl.

z Cestopisu ... do Horní Itálie ...). – *Výbory*: Výbor básní z K. Slávy dcery k četbě žákovské na školách středních (1890, ed. J. E. Hulakovský); Výbor z K. básní. 1. 100 znělek milostných, 2. Básně vlastenecké (1893, 1894, ed. J. Jakubec); Slávy dcera a jiné básně ve výboru. Za školskou četbu ... (1901, ed. J. Jakubec); J. K. Jeho život a dílo (1920, ed. F. V. Křejčí); J. K. Jeho život a dílo, ukázky jeho tvorby, bibliografie a literatura (1923, ed. F. Bredler); Z lyricko-epické básně Slávy dcera ... třicet a dvě znělky ... (1926, ed. K. Dyrnky); Z lyricko-epické básně Slávy dcera ... dvacet osm znělek ... (1931, ed. K. Dyrnky); Zlatá slova J. K., F. L. Čelakovského, W. Shakespeara (1939, ed. J. Vitek); Slávy dcera (1948, ed. V. Pekárek); Slávy dcera (1951, ed. Z. K. Slabý); Vlastenec (Martin 1952); Zpěvanky (1952, ed. B. Beneš Buchlovan, J. Pospíšil, J. H. Štěrba); Trávička zelená. Výber z K. Národných spievaniek (Bratislava 1958, ed. E. Gašpariková); Vlastenec (1963, ed. F. Vodička, R. Havel); in J. Tibenský: Chvály a obrany slovenského národa (Bratislava 1965); Slávy dcera (1971, ed. R. Havel, K. Homolová, M. Pohorský, J. Višková); in Čítanka z dějin české a slovenské estetiky 19. stol. (1972, ed. V. Dostál, V. Pašková); Paměti z mladších roků života. O dobrých vlastnostech národa slovanského. O literární vzájemnosti (Bratislava 1972, ed. K. Rosenbaum, překl. K. Golán, K. Rosenbaum); in J. V. Ormis: O řeč a národ. Slovenské národní obrany z roků 1832–1848 (Bratislava 1973); Znělky k Slávy dcere (Martin–Praha 1973); Básně (1981, ed. M. Ot-ruba, J. Višková). – *Souborná vydání*: Spisy J. K. (nakl. I. L. Kober 1862–63, 4 sv., ed. patrně V. Zelený); Sebrané drobné básně (nakl. F. Borový 1887, ed. F. Bačkovský, 2. rozšíř. vyd. nakl. F. Bačkovský 1903); Spisy J. K. z mladšího období jeho života (nakl. Matica slovenská a Knihlač. úst. spolok, Martin 1921, 1924, 2 sv., ed. J. Vlček); Vybrané spisy 1, 2 (nakl. Čs. spisovatel 1952 a St. nakl. krásné literatury, hudby a umění 1956, ed. F. R. Tichý). ■ **KORESPONDENCE**: an. (K. Havlíček): K. a Čelakovský o smrti Jungmannově (V. Staňkovi z 1847, Čes. včela 1847, s. 406; J. Podhradský: Jako sám nebohý K. svedčí proti p. Lichardovi (J. Křekáčovi z 1852), Sloven. pohľady 1852; M. Hórnik: Listy J. K. do Lužic (K. A. Kłosopolskému z 1839, J. K. Rjenčovi z 1839, K. B. Pfulovi-Lužanovi z 1843), ČČM 1861; M. V. (Veselovský): Hamuljákova listáreň 3. Pozostatky listov J. K. (M. Hamuljákovi z 1840–42 a b. d., překl. do slov.), Sokol 1863; Spisy J. K. 4 (faksimile dopisu F. Palackému z 1827; 1863); P. Křížko: Listy J. K. na Jozefa Hlaváča, ev. far. kremnického (z 1842, 1846), Sokol 1866; an.: Korespondence J. K. (D. Slobodovi z 1834–46, nezn. adresátu z 1830), Květy 1869; F. Čenský: Z dob našeho prubzení (T. Burianovi z 1836; 1875); List J. K. na Jana E. Smolerja (b. d.), Lužičan 1875; Pisma k M. P. Pogodinu iz slavjanskich zemel 3, 1835–61 (z 1839, 1847, ed. N. A. Popov, Moskva 1880); S. Vraz: Izabrane pjesme (S. Vrazovi z 1841; Záhřeb 1880); J. M. Hurban: Ludovit Štúr (P.

Jozeffymu z 1842–43, L. Štúrovi z 1842), Sloven. pohľady 1882; F. Menčík, A. Rezek: Dopisy J. K. (B. Kopitarovi z 1824, K. J. Erbenovi z 1830), Slovanský sborník 2, 1883; J. Pospíšil: Z dob vlasteneckých (J. Pospíšilovi z 1837–51; 1885); an.: List J. K. k Adamu Mickiewiczovi (z 1842), Ruch 1885, též in F. Kvapil: Životem k ideálu (1900); an.: Dopisy J. K. (W. A. Maciejowskému z 1838, 1844), Slovanský sborník 4, 1885; an. (S. Hurban Vajanský); List J. K. (J. Kadavému z 1839), Sloven. pohľady 1886; Red. (J. Emler): Několik listů spisovatelů a vlastenců českých k Antonínu Markovi (z 1843), ČČM 1887; an. (A. Šimek): Dopis J. K. (J. E. Purkyňovi z 1841), Slovanský sborník 6, 1887; V. Černý: Několik listů spisovatelů a vlastenců našich do Lužice (nezn. adresátům z 1839 a 1840), Hlídka literární 1890, s. 293; an. (J. Škultěty): Slováci a lužičtí Srbi (J. E. Smolefovi z 1839–40), Sloven. pohľady 1891; an.: Některé listy z korespondence J. K. v l. 1816–51 (J. Palkovičovi z 1816–48, V. K. Zapovi z 1839, V. Staňkovi z 1843–48, Friderice W. Kollárové z 1849, J. Bohurádovi z 1850–51, J. Walaszkému z 1850), ČČM 1893; J. Cimrák: Dva listy K. Samoslavu Hroboňovi (z 1838, 1840), sb. J. K. (Videň 1893); F. Komárek: K. literární styky s F. C. Kampelíkem (z 1849), sb. J. K. (Videň 1893); A. Kočutinský: Romantická myšlenka a skutečnost (hr. Medo Pucičovi z 1842–44), sb. J. K. (Videň 1893); M. Murko: Listy B. Kopitarovi a Miklošičovi (B. Kopitarovi z 1828–29, F. Miklošičovi z 1844), sb. J. K. (Videň 1893); J. Žarnovický: K. list (Z. Kokešové, provd. Žarnovické, z 1848), sb. J. K. (Videň 1893); „Důstojný pane ...“ (P. Jozeffymu z 1842, faksimile), sb. J. K. (Videň 1893); an.: Vzájemné dopisy V. Hanky a J. K. (z 1827–51), ČČM 1897; F. Palackého korespondence a zápisky 2. Korespondence z let 1812–1826 (z 1820–26; 1902, ed. V. J. Nováček); V. A. Francev: J. K. a P. J. Koeppen (P. J. Koeppenovi z 1824–25), ČČM 1904; J. Polívka: Několik dopisů z archivu Jihoslovenské akademie v Záhřebě (I. Kukuljevičovi z 1849, 1851), LF 1904; J. Vlček: Několik dopisů J. K. dru Jankovi Šafaříkovi (z 1841–43), LF 1904; F. Pastrnek: Dopisy K. (F. W. Schmidtové, provd. Kollárové z 1819–50, její matce z 1819–20 a jejímu bratru z 1827), Věstník ČAVU 13, 1904; Pisma pisana Dru Ljudevitu Gaju ... (z 1832–42; Záhřeb 1909, ed. V. Deželíć); Korespondencija Jakova Golovackoga (z 1836, ed. K. Studiňskij, Lvov 1909); K. A. Vinařický: Korespondence a spisy pamětní 2 (z 1841; 1909, ed. V. O. Slavík); Vukova prepiska 5 (V. S. Karadžičovi z 1827–37, T. D. Tirkovi z 1827; Bělehrad 1910); Korespondence a zápisky F. L. Čelakovského 2 (z 1833; 1910, ed. F. Bílý); J. Š. (Škultěty): J. K. o svojej poezii (A. H. Škultětymu z 1840), Sloven. pohľady 1912 → Vôňa domoviny (Bratislava 1973); J. Škultěty: J. K. účinkuje za Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej a za jeho almanach Zoru (M. Godrovi z 1834), Sloven. pohľady 1912 → Vôňa domoviny (Bratislava 1973); V. A. Francev: Dva nevydané listy J. K. (V. Staňkovi

z 1844, P. P. Dubrovskému z 1843), Sloven. pohľady 1913; J. V. Šimák: Šest dopisů z doby vlastenecké (P. Strakovi v Kování z 1848), Zvon 17, 1916/17 + Nová snůška dopisů z doby probuzenské (ing. J. Wettovi z 1848–50), Zvon 18, 1917/18; E. z Lešehradu: Zajímavý a památný starý dokument. Dopis J. K. o československém státě (J. E. Vocelovi z 1849), Čes. svět 15, 1918/19 → Náměty u cesty (1938); K. V. Adámek: Dopis J. Kollára A. V. Šemberovi (z 1846), Vlastivědný sb. východočeský 3, 1926; P. Kürscháková: Štúr Rumymu a Kollár Toldymu (F. Toldymu z 1850), Bratislava 1927; J. Kabelík: Rodina pěvce Slávy dcery (dceři Ludmile z 1850, faksimile; 1928); J. Lukášek: Josef Růžička (J. Růžičkovi z 1849; 1929); an.: J. K. prosí o doporučení svých kázání (superintendentovi J. Opočenskému v Jimramově z 1830), LidN 22. 11. 1930; an.: Ein unveröffentlicher Brief von Friederika und Jan K. aus dem Jahre 1835 (L. Kunzemu z 1835), Germanoslavica 1, 1931/32; R. Rozdolský: List J. K. (A. J. Rócsiszewskému z 1837), Slovanský přehled 1937; D. Rapant: Slovenské povstanie z 1848–49. Dokumenty (J. Seberínimu z 1848; Martin 1937); W. Wislocki: Do stosunków J. K. s Polakami (F. L. Słowińskému z 1850), sb. Slovanská vzájemnost (1938); kg (K. Goláň): K. politický pohľad pred sto rokmi (hr. F. J. Kolovratovi z 1844), Služba 5, 1941; R. Brtáň: Vznik, vývin a verzie K. rozpravy o literárnej vzájomnosti (L. Gajovi z 1836; Lipt. Mikuláš 1942); D. Rapant: Slovenský prestolný prosbopis z roku 1842 2, Dokumenty (P. Jozeffymu z 1842; Lipt. Mikuláš 1943); F. Krčma: Neznámé dopisy probuzenské (A. V. Šemberovi z 1843), LF 1947; an. (R. Brtáň): Z K. korespondencie (C. Cochiusovi-Zochovi z 1836–38 a J. Šafaříkovi z 1841–43), Slovanský sborník (Matica slovenská) 1, Martin 1947; R. Štátny: K. a Štúr Vocelovi (z 1841), Slovesná veda 3, 1950; F. R. Tichý: Lúbostné listy J. K. (F. W. Schmidtové, provd. Kollárové z 1819–35, něm. orig. a prekl. do slov.), SLit 1954; H. Batowski: K. v Polsku (redakci Lwowianina z 1840 a P. P. Dubrovskému z 1843), SLit 1954; J. Horvat, J. Ravlić: Pisma Ljudevitu Gaju (z 1836 a b. d.), Gradja JAZU (Záhřeb) 26, 1956; O. Feyl: Unbekannte deutsche Briefe und andere Dokumente von J. K. aus Weimar (příslušníkům manželčiny rodiny), Zeitschrift für Slawistik 1, Berlin 1956; M. Kudělka: Ze styků moravských obrozenců s K. (A. Bočkovi z 1832), SLit 1957; V. Žáček: Slovanský sjezd v Praze 1848 (J. Seberínimu z 1848; 1958); sb. Pedagogické dědictví K. S. Amerlinga (Amerlingovi z 1839, 1844; 1960); A. A. Zajceva: Netišťené dopisy J. K. (nezn. adresátovi z 1834, W. A. Maciejowskému z 1837), sb. Slovanské štúdie 3, Bratislava 1960; Listy Ludovíta Štúra 3 (L. Štúrovi z 1840; Bratislava 1960, ed. J. Ambruš); L. Tomášek: Jantárový vietor (berlínskému bankéři Mendelssohnovi z 1850; Bratislava 1960, též PŠ: Neznámý list J. K., Kulturný život 1961, č. 7); J. Sliziński: Slovenské listy v poľských knižniciach (W. A. Maciejowskému z 1835, Žegotovi Paulimu z 1835), SLit 1961; L. Kiškin: Pisma Kollara (I. I.

Srezněvskému z 1842–44), *Slavia* 1965; M. Vytýjala-ová: K. list z r. 1825 o Čítanke so slovakizujúcimi tendenciami (G. Machulovi z 1825), *SLit* 1966 + Snaha slovenských vzdelancov založiť katedru na peštianskej univerzite roku 1824 (J. Palkovičovi z 1824), *Historický časopis* 1969; O. Sliacky: List J. Kollára G. Machulovi (z 1825, prekl. z lat. do slov.), *ZM* 1971, č. 3; R. Pražák: Česko-slovenské vzťahy a východočeský okruh Zieglerův za národního obrození (J. M. Roštlapilovi z 1830, J. H. Pospíšilovi z 1842), *Literární archiv* 10, 1973, *Martin* 1974. ■ **REDIGOVAL** *sborník*: Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slováky (1846, an.). ■ **USPOŘÁDAL A VYDAL**: J. Tránovský: *Cithara sanctorum ...* (vydavateľská spolupráca od vyd. z 1830 asi do 1848, naposled uváděn ve vyd. z 1860); C. Cleynmann: *Predigten (Pešť-Vídeň 1835)*; *Schematismus generalis ecclesiarum et scholarum evang. aug. conf. in Hungaria ...* (Pešť 1838). ■

BIBLIOGRAFIE: J. V. Ormis: *Bibliografia Jána K.* (Bratislava 1954; dílo, korespondence, literatura do konce 1951); M. Ďurovčíková: *Bibliografia Jána K. 1953–73* (dílo, korespondence, literatura, navazuje na předch.), *Biografické štúdie* 6, *Martin* 1975; A. Szklarský: *Bibliografia J. K. v polštine* (poľská lit. o K.), *SLit*. 1954; E. Velinová: *Slovenská literatúra v Bulharsku* (bulharská lit. o K. od 1937), sb. *Literárne vzťahy Slovákov a južných Slovanov* (Bratislava 1968); L. J. Laptevo: *Ruská literatúra v 19. a na začiatku 20. storočia o J. K.*, *Zborník filoz. fak. Univ. Komenského, Historica* 19, Bratislava 1968. ■ **LITERATURA**: *Svadební hlas, radostník a ples, nímiž ... Jana Kollára ... a jeho ... choť Vilhelminu Frideriku Schmidt ... zvolení i békéšští Slováci a mladí Srbové v Pešti přivítali ...* (Pešť 1835); K. Kuzmány: *Nábožné kázání ... při pohřební počestnosti k posvěcení památky J. K. ...* (Vídeň b. d., 1852); an. (J. M. Hurban): *Pán Daniel Lichard jako Mstítel smrti Kollárovej* (Skalica 1852 ← *Sloven. pohľady* 1852); *Upomínka na J. K.* (1860, báseň a životopis); L. Leger: *J. K. et la poésie panslaviste au XIXe siècle* (Lausanne 1888 ← *Bibliothèque universelle et revue suisse* 93, sv. 39, č. 116, 117, Lausanne 1888); *J. K. 1793–1852. Sborník statí o životě, působení a literární činnosti ...* (Vídeň 1893, ed. F. Pastrnek); *J. K. (1793–1893). Spomenica na stogodiščinu njegova rodjenja (Záhřeb 1893)*; M. Bohutiensky (M. Bodický): *Životopis J. K., slavného básníka – spisovatele slovenského* (Ružomberok 1893); J. Jakubec: *O životě a působení J. K.* (1893); K. Klečka: *Život, působení a význam J. K. ...* (Vídeň 1893); F. Menčík: *J. K., pěvec slovenské vzájemnosti* (1893); M. Murko: *J. K. 1, 2* (Lublaň 1894, 1897 ← *Letopis Matice slovenske, Lublaň* 1894, 1897); H. Richter: *K. idea slovenská a náš program* (1902); J. Hejret: *J. K., pěvec Slávy dcery* (b. d., 1902) + *J. K. o Plzni* (1902 ← *Plzeňský obzor* 1902); J. Jakubec: *J. K. V upomínku na převezení ostatků jeho z Vidně do Prahy ve dnech 14.–16. května 1904* (1904); J. Matiegka: *Tělesné ostatky J. K., pěvce Slávy*

dcery (1904 ← *Věstník KČSN* 1904) → *Pozůstatky slavných mužů a žen a jich identifikace* (1912); J. Kulamer, P. S. Kompis: *The life of John K., a bibliographical sketch – J. K. Životopisný nástin* (Pittsburgh 1917); F. V. Krejčí: *J. K. Jeho život a dílo* (1920); F. Bredler: *J. K. Jeho život a dílo, ukázky jeho tvorby, bibliografie a literatura* (1923); S. Souček: *Domnělá píseň pražských vyhnanců na Slovensko a její slovenské příbuzenstvo* (1923); A. Cronia: *Influssi italiani in Giovanni K.* (1924 ← *Bolletino dell'Istituto di cultura Italiana, Praha* 1924); L. Wagner: *Johann K. 1793–1852* (Bratislava 1928); J. Kabelík: *Rodina pěvce Slávy dcery* (1928); J. Volf: *Krásná Češko v Plzni. K stoletému výročí 346. znělky K. z roku 1832* (1933); *Slovenská vzájemnost 1836–1936. Sb. prací k 100. výročí vydání rozpravy J. K. ...* (1938, ed. J. Horák); R. Brtáň: *Vznik, vývin a verzie K. rozpravy o literárnej vzájomnosti* (Lipt. Mikuláš 1942); Z. Nejedlý, A. Fadějev: *J. K. (Moskva 1943, Praha 1945, rozšíř. vyd. 1952)* → Z. Nejedlý: *O literatuře* (1953); A. Mráz: *Ruské momenty v diele J. K. (Ružomberok–Lipt. Mikuláš 1946)* → *Z ruskej literatúry a jej ohlasov u Slovákov, s tit. Ohlasy ruských skutočností v diele J. K.* (Bratislava 1955); J. K., *pěvec slovenské vzájemnosti. Katalog výstavy Knihovny Nár. muzea v Praze* (1952, ed. F. Bařha); A. Mráz: *J. K. (Bratislava 1952)*; F. Nečas: *J. K., pěvec svobody a bratrství slovanských národů* (1952); K. Rosenbaum: *J. K., pěvec lásky k národu* (Martin 1956); R. Brtáň: *J. K. – básník a Slovan* (Martin 1963); Š. Tóvik: *Šafaříkova a Kollárov jazyk* (Bratislava 1966); *Zborník materiálov z vedeckej konferencie o J. K., usporiadanej 15.–16. júna 1973 v Turčianskych Tepliciach* (ed. Š. Valentovič), *Biografické štúdie* 6, 1975, *Martin* 1976. ■ F. L. Čelakovský: *Slovo o Slávy dceři p. J. K.* (Budín 1824), *ČČM* 1831 → *Sebrané spisy* 4 (1880); D. Kopecký: *Hegemonie neuböhmischer Literatur*. 2. J. K., *Ost und West* 1839; H. Borovský (K. Havlíček): *Slovan a Čech (proti K. pojetí Slovanstva), Pražské noviny* 1846, č. 14–21 → *Politické spisy* 1 (1900, ed. Z. V. Tobolka) a *Epistol kutnohorské, Vybrané články politické* (1906), *Dílo* 2 (1986, ed. L. Fišerová, J. Korejčík, A. Stich) + *Dodatek redakce (správný smysl statí Slovan a Čech)*, *Slovan* 1850, s. 1488 → *Dílo* 2 (1986, ed. L. Fišerová, J. Korejčík, A. Stich); L. Štúr: *Hlas proti Hlasom, Orol tatránski* 2, 1846/47 → *Vybor zo spisov* (Martin 1931) a *Hlas k rodákovi* (Martin 1943); M. J. Hurban: *Slovensko a jeho život literárni, Sloven. pohľady* 1851 → *Slovensko a jeho život literárny* (Bratislava 1972); F. Doucha: *J. K. Príspevky k životopisům, ČČM* 1856, s. 162 a *ČČM* 1862, s. 72 řim.; V. Zelený: *J. K. (biografie)*, *alm. Máj* na r. 1862; J. E. Sojka in *Naši mužové* (1862–63, znovu 1953); K. V. Seydler: *J. K., Prameny k životopisům, ČČM* 1864, s. 23 řim.; A. D. Výšek: *Upomínka na K. (1841 v Itálii), Zlatá Praha* 1864; A. M.: *K. a jeho Slávy dcera, Lit. listy* 1865; an.: *Dopisy P. J. Šafaříka Janu K., ČČM* 1873, 1874, 1875; V. Zelený in *Život J. Jungmanna (též citáty z koresp. s K.)* (1873); an. (L. Čech): *Upomínka na J. K., Koleda* 1877; A. J. Vrtátko:

Dopisy F. Palackého k Janu K. (z 1820–46), ČČM 1879 + Dopisy J. Jungmanna k J. K. (z 1820–45), ČČM 1880; J. Neruda: J. K., Humorist. listy 28. 1. 1882 → Podobizny 2 (1952); J. Korn: Goethe ve styku s českými učenci a básníky, Květy 1882; E. Kovář: Podoby některých básní K. s Petrarckou a Dantem, LF 1884; F. Bačkovský: O některých účincích K. Slávy dcery, Hlídka literární 1885 + O obsahu a významu K. Slávy dcery, Učitelské listy 1885; F. Ryba: V čem shoduje se a různí čtvrtý zpěv K. Slávy dcery s Rájem v Dantově Božské komedii, Rozhledy literární 1887; L. Šolc: O K. Slávy dceři (kompozice), Hlídka literární 1889; L. Čech: Klasicismus a naše literatura, Lit. listy 1891; J. Vlček: V sedmdesátou paměť Slávy dcery, Čas 1891; J. Jakubec: Předzpěv ke K. Slávy dceři, Program Vyšší dívčí školy 1891/92; V. Houdek: O písni Siladi a Hadmaži, ČMM 1892 + Historické písně slovenské v kancionále turoluckém (srovnání s textem v Nár. zpívančkách), ČMM 1892; J. Jakubec: O shodách mezi Předzpěvem a prvními třemi zpěvy Slávy dcery, Program Vyšší dívčí školy 1892/93 + O K. uvědomění národním před jeho odchodem do Jeny, Světozor 27, 1892/93; J. Voborník: K. idea a romantismus, Světozor 27, 1892/93; J. Blokša: J. K. a Dante Alighieri, Vlast 1893; J. Král in O české prozodii (těž K. názory o prozodii v českém verši), LF 1893–1902, kn. 1923, ed. J. Jakubec; J. Podhradský: Zo života J. K. (osobní vzpomínky), Sloven. pohľady 1893; J. Škultéty: J. K. 1793–1890, Sloven. pohľady 1893; Miloslav (S. Hurban Vajanský): K. a Goethe, Nár. noviny 1. 8. 1893 → State o slovenskej literatúre (1956); J. Šmaha: J. K. jako pedagog má podobné zásady jako J. A. Komenský, Paedagogické rozhledy 1893 + Co podle K. podává dobré vychování mládeži, Posel z Budče 1893; J. Jakubec: J. K. v Jeně, Osvěta 1893 + Politické a sociální názory v K. poezii, Rozhledy 1894; J. Vrchlický: J. K. dílo básnické, Lumír 1894, též Almanach ČAVU 4, 1894 → Nové studie a podobizny (1897); T. G. Masaryk: Slovanské studie. J. K. slovanská vzájemnost, Naše doba 1894 → Tři projevy z let devadesátých o slovanské vzájemnosti a o J. K. (1937, bibliofilie) + K šestému červenci. Naše obrození a naše reformace, Naše doba 1895 + in Česká otázka (1895); J. Jakubec: O K. erudici básnické, ČČM 1895; J. Vlček: Kterak Šafařík smýšlel o literární jednotě československé, ČMM 1895 + Několik kapitol z dějin naší poezie předbrežnové. Z počátků J. K. První vydání Slávy dcery, Světozor 1896 → Několik kapitol z dějin naší poezie (1898) a Z dějin české literatury (1960); J. Jakubec: Byron a K., Naše doba 1897; M. Murko: J. K., der Dichter und philosophischer Begründer des literarischen Panslavismus, in: Deutsche Einflüsse ... (1897); Šk. (J. Škultéty): Kto postavil prvý svazok Písni svätých lidu slovenského v Uhřích?, Sloven. pohľady 1897; A. Truhlár: Z redaktorských příhod Palackého při Časopise Společnosti vlastenského muzeum (vztah ke K.), Památník na oslavu stých narozenin F. Palackého (1898); J.

Jakubec: O vlivu slovenského dialektu na spisovný jazyk v K. básních, sb. Od Šumavy k Tatrám (Ružomberok 1898) + K. činnost lexikografická, sb. Rozpravy filologické (1898); L. Šolc: Klopstockovské vlivy u K., Naše doba 1898; J. Vlček: Tři čeští cestovatelé po Itálii v 19. stol., Světozor 33, 1898/99; J. Jakubec: Tři čeští epigramatikové, Obzor literární a umělecký 1900 + Původní podoba K. Básní z r. 1821, Obzor literární a umělecký 1901; S. Hurban Vajanský: J. K., Nár. noviny 19. 4. 1902 → Sobrané diela 16 (Martin 1948) a State o slovenskej literatúre (Bratislava 1956); J. Jakubec: K. básník a buditel, sb. Literatura česká 19. stol. 2 (1903); L. Brtnický: Ohlasy antické literatury v K. Slávy dceři, LF 1903; J. Karásek in K. dobrozdání a nástin životopisný z r. 1849 (1903); J. Jakubec: Česká poezie politická do Havlíčka, Naše doba 1904; (F. Schellenbergová): Die Liebesgeschichte von J. K., erzählt von seiner jüngsten Enkelin, Věstník ČAVU 13, 1904; A. Novák: Klopstockův vliv na poezii českého obrození, LF 1904; V. A. Francev: J. K. a P. J. Koeppen, ČČM 1904; J. Jakubec: Jak jsme oslavili K. stoleté jubileum, Naše doba 1904 + in J. K.: Cestopis ... do Horní Itálie (1907); O. Kádner: K. pedagogické názory a návrhy (těž o Čítance a Šlabikáři), Paedagogické rozhledy 20, 1906/07; F. X. Šalda in Moderní literatura česká (1909) → Studie z české literatury (1961); J. Vlček: Zárodky Slávy dcery, Den 1909 → Nové kapitoly z dějin literatury české (1912) a Kapitoly z dějin české literatury (1952) a Z dějin české literatury (1960); K. Paul: J. K. a Stanko Vraz, Zprávy české realky na Novém Městě pražském 1909/10; M. Hýsek in Literární Morava v 1. 1849–1885 (1911); O. Jiráni: Antické ohlasy v K. Slávy dceři, LF 1911; K. Paul: K otázce vlivu J. K., F. L. Čelakovského a německého romantismu na Djulabije St. Vraze, ČMF 1911; G. Drboschal: Byrons Einfluss auf das tschechische Schrifttum des Vormärz, Programm der deutschen Landes-Oberrealschule in Kremsier (Kroměříž) 1911/12; F. Pacák: K. vzory italské (Petrarca a Dante), LF 1912; Č. Zibrť: ref. J. Volf: „Panslavistické bratstvo“ Kollara, Palackého i Šafařika (Ruskij filol. vestník, Varšava 1912), ČČM 1912, s. 413 + K. vyzývá Šafařika k rozhodnému vystoupení proti Štúrovu separatismu (něm. výtah z jazyce něho dopisu K.), ČČM 1913; A. Novák: J. K. o Janu Husovi, in Zvony domova (1916); K. Hikal: Světové války napoleonské a čeští buditelé, LidN 16. 8., 30. 8. a 6. 9. 1917; J. Jakubec: J. K., sb. Literatura česká 19. stol. 2 (2. vyd. 1917); K. Paul: Příspěvky k vzájemnosti československo-jihoslovenské. 3. Ohlas svatby J. K. mezi slovenskou mládeží v Pešti, ČMF 1921; J. Polívka in Súpis slovenských rozprávok (Martin 1923); A. Pražák: K pramenům K. Slovanské vzájemnosti, Slovanský sb. věnovaný F. Pastrnkovi (1923); ● polemika: J. Volf: ref. S. Souček: Domnělá píseň pražských vyhnanců na Slovensko ... (1923), Naše věda 1924; S. Souček: K Volfovu posudku mé knihy Domnělá píseň ..., Naše věda 1924; J. Volf: Odpověď, Naše věda 1924; V. Chaloupecký: Padělky staroslovenských zpě-

vů historických, Prúdy 1925; J. Škultéty: „Paděly staroslovenských zpěvů historických“, Sloven. pohľady 1925 ●; polemika: A. Novák: Politické myšlenky v K. spise O literárni vzájemnosti ..., Slavia 3, 1924/25; J. Slavík: Křivý soud o charakteru J. K., Slovanský přehled 1936; A. Novák: K. slovanská vzájemnost a revolučnost v podání dra Jana Slavíka (v Slovan. přehledu 1936), LidN 28. 11. 1936; J. Slavík: Křivý soud o charakteru J. K. (replika na Novákův čl. v LidN), NO 3. 12. 1936 ●; E. Beneš: Problémy slovanské politiky, Slovanský přehled 1925; K. Paul: K. pomáhá budít národní vědomí chorvatské roku 1832 a 1833, Čes. revue 1925; A. Pražák: K jubilejnímu vydání K. Slávy dcery, PL 4. 1. 1925 → České obrození (1948) s tit. K. Slávy dcera 1824–1924; M. Weingart in Slovanská vzájemnost (Bratislava 1926); J. Volf: Jak si představoval dr. F. C. Kampelík vydání K. Vzájemnosti, Zvon 27, 1926/27; J. Kabelík: Aus der Korrespondenz der Familie J. Kollárs, Prager Presse, příl. 31–32, 31. 7. a 7. 8. 1927; K. Stloukal: Riegrový zápisky o Slovniku v r. 1847, Bratislava 1927; J. Škultéty: J. K. Storočie Slávy dcery 1824–1924, in O Slovákoch (Martin 1928) → Vöna domoviny (Bratislava 1973); G. Picková-Saudková in Hovory s Otokarem Březinou (1929, Březina o K.); V. A. Francev: Iz istorii slavjanskoj literaturnoj vzaimnosti. K. i ruskije učennyje v Zagrebe 1840–41, Sbornik Russkago instituta v Prage 1, 1929; J. Fridrich: J. K. v Pomořanech a na Rujaně (cesta 1850), ČNM 1929; O. Jiráni: J. K. jako klasický filolog, Bratislava 1929; O. Fischer: K. sonet, in Duše a slovo (1929); M. Weingart in J. K.: Rozpravy o slovanské vzájemnosti (1929); A. Novák: Básnický sloh Předzpěvu k Slávy dceři, LF 1930; O. Fischer: K předlohám Slávy dcery, LF 1930; A. Selecký: K. a Goethe, Bratislava 1930; J. Hendrich: Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka, Bratislava 1930; A. Grund: Příspěvek k politické stránce K. slovanské vzájemnosti, Slovenská miscellanea (Bratislava 1931); B. Durdová: První znělka K. Slávy dcery, LF 1931; O. J. (Jiráni): Pokus B. Durdové ... (polemika), LF 1931; V. Šmilauer: Maďarské vlivy na filologii K., Slovenská miscellanea (Bratislava 1931); M. Szyrkowski in Polská účast v českém národním obrození 1–3 (1931, 1935, 1946); A. Pražák: J. W. Goethe a Slováci, Goethův sb. (1932); Tesnoskalský (B. Klein): O Siládim a Hadmázim, Sloven. pohľady 1932; Š. Krémery: Ešte o Siládim a Hadmázim, Sloven. pohľady 1932; B. Chudoba: Náboženství v díle J. K., Akord 1932; A. Novák in Literatura českého klasicismu obrozeného (1933, výběr); J. B. Čapek: K. a Bolzano (českoslovensství), Čin 1933 + in Československá literatura toleranční 1, 2 (1933); K. Vilikovský: Nejdůležitější rukopisná předloha K. Staroslovenských historických zpěvů, Sb. Matice slovenskej 1935; R. Brtáň: Storočné K. Národní zpievanki, Sloven. pohľady 1935; E. Lazar: K. znělka 3/89, Sb. Matice slovenskej 1935; A. Pražák in Masaryk a československá literatura (1935); M. Weingart: J. K., sb. Tvůrčové dějiny (1935); A. Miškovič: K. patří do slovenskej literatury,

Sb. Matice slovenskej 1937; A. G. (Gregor): K. patří do slovenskej literatury (polemika), LidN 23. 4. 1938; St. M. (Mečiar): Slovenská účast v českém obrození, Sloven. hlas 8. 5. 1938; J. Horák: J. K. a Slovanstvo, Ročenka Slovenského ústavu 9, 1937; J. Petrik: Zhodnotenie kázni K., Cirk. listy 1938; J. B. Čapek in Duch české literatury předbřeznové a předmájové (1938); → České obrození (1948); C. Lepáček: Príspevok k dejinám slovenskej ľudovej piesne, Sb. Matice slovenskej 16–17, 1938/39; K. Goláň: Revolučné osudy – J. K. (léta 1848–49), Služba 1940; E. Felix in Milenky českých básníků (1940); V. Jiráť: Básnické vyjadřování J. K., NŘ 1941 → O smyslu formy (1946) a Portréty a studie (1978); J. Ďurovič, J. Ormis, Š. Osuský, J. Petrik, L. Šenšel in Sborník Zpěvníku evanjelického (Bratislava–Lipt. Mikuláš 1942); K. Goláň: Politická jeseň 1843, Služba 1943; J. Ambruš in L. Štúr: Hlas k rodákovi (Martin 1943); A. Melicherčík: Slovenský folklór, sb. Slovenská vlastivěda 2 (Bratislava 1943); M. Mosendzová-Papánková in Čitateľské pomery na Slovensku v rokoch 1783–1848 (čtenáři K. rozpravy a Zpievanek, statistika) (Lipt. Mikuláš 1944); V. Čaplovič: Vystúpenie J. K. roku 1837 za Zpěvník, Služba 1944; C. Lepáček: Nitra, milá Nitra, Kultúra 1944; J. Stuchlíková: J. K. a příroda, Věstník KČSN, tř. filozoficko-hist.-filologická, 1945 (1947); A. Mráz: Česká a slovenská literatura, Literárnohistorický sb. 2–3, 1945/46; R. Brtáň: Študentské a rektorské piesne, Nár. obroda 1946; A. Štefánek: Slovenská myšlienka u J. K., Slovanský sb. 1, 1947; F. Kréma: Neznámé rukopisy probuzenské, LF 1947; A. Grund: Slovanství v novočeské literatuře, sb. Slovanství v českém národním životě (1947); J. Ludvíkovský: Slovanský humanismus obrozený. K. anticko-křesťanská syntéza, sb. Slovanství v českém národním životě (1947); J. Skutil: Dobrovský, K., Šafařík a archeologické památky, Slavia 1947 + J. K. a archeologické památky, Sb. Muzeálnej slovenskej spoločnosti 38–42, Martin 1944/48; P. Poucha: J. K. a afrikanistika (styky K. s Afričany pro získání nár. písní z Afriky), Nový orient 3, 1947/48; K. Krejčí in Jaro národů ve slovanských literaturách (1948); V. Žáček in Cesty českých studentů na Slovensko v době předbřeznové (1948); J. B. Čapek: Symbolické přátelství obrozené trojice (K., Šafařík, Palacký) + K. a Transcius, oboji in Záření ducha a slova (1948); K. Rosenbaum: Literárne náhlady J. K. v Rozpravách o vzájomnosti slovanskej, Literárnohistorický sborník, Bratislava 1948; P. Poucha: Holubice míru, holubice lásky (etymologické kombinace K. z 1843), Nový Orient 4, 1948/49; F. Moravec: „Nejmenovaný“ z K. Slávy dcery (F. J. Sláma Bojenický), LD 30. 10. 1949; J. Nehýbl: Dva dopisy J. Winklera J. Kollárovi, SISb 1950; M. Gašparík: K. a Palárikova koncepcia slovanskej vzájomnosti, Literárnohistorický sborník SAVU 1952; M. Gosiorovský: Živé dielo J. K., Literárnohistorický sborník SAVU 1952; F. Nečásek: J. K. a dnešek, Literárnohistorický sborník SAVU 1952;

J. V. Ormis: Problematika K. bibliografie, Literárno-historický sborník SAVU 1952; A. Pražák: Sto let po K. smrti, Slovesná veda 1952; J. Polák: Bojovný a obranný charakter K. díla, Slovesná veda 1952; A. Frinta: Potomstvo a pozostalost J. K., Slovesná veda 1952 + Doplňky ke zprávám o potomstvu a o letošních zahraničních oslavách J. K., Slovesná veda 1952; J. B. Čapek: K. a jeho humanistický předchůdce (Jakub Jacobbeaus), Slovesná veda 1952; J. Dolanský: Cesta J. K., Slovanský přehled 1952; J. M. Lochman: Poznámky k náboženské filozofii J. K., Křesťanská revue 1952; K. Rosenbaum: Vlastenectvo J. K., sb. Z. Nejedlému Čs. akademie věd (1953); F. Votruba: Spievanky a ich význam v slovenskom národnom a kultúrnom vývine, in J. K.: Národné spievanky (1953) → Vybrané spisy 2 (Bratislava 1955); J. Ďurovič: K. hymnista, Evanj. posol 1953, č. 15–16; K. Rosenbaum: Ideový charakter K. rozpráv o slovanskej vzájomnosti, in J. K.: O literárnej vzájomnosti (Bratislava 1954); K. Paul: O rodičích K. Míny, Slavia 1954; H. Batowski: K. v Polsku, SLit 1954; J. V. Ormis: Čechobratr protištúrovský – J. K., SLit 1954 + Zabudnutý údaj o slovanskom čítaní K. dcéry, SLit 1954; F. R. Tichý: J. K. a Ivan Danilov, Praha–Moskva 1954; K. Krejčí: Práce o české literatuře ve sbornících moskevského Institutu slavjanovedenija (též o K.), Sovětská lit. 1954; J. Stanislav: Pokusy J. K. presťahovať sa do Ruska, Príroda a spoločnosť 1954; J. Bánky: Adam Mickiewicz a slovenská literatúra, SLit 1955; F. R. Tichý: Nové nálezy v rukopisnej pozostalosti J. K., SLit 1955; A. Cisařová-Kolářová: Význam jenskej univerzity pro slovenské kulturní dějiny (ref. O. Frey: Die führende Stellung Ungarländers in der internationalen Geistesgeschichte der Universität Jena, Wissenschaftliche Zeitschrift der Universität Schiller-Universität Jena 1953/54), SLit 1955; J. Michalko in Kázňové smery (o náboženské filozofii K.) (Lipt. Mikuláš 1955); J. Stanislav: Zo stykov moskovskej univerzity so Slovákmi: M. P. Pogodin a O. M. Boďanskij a Slováci, sb. Pražská univerzita moskevské univerzity (1955); K. Rosenbaum: Vrcholenie slovanskej myšlienky v slovanskej literatúre, Naša veda 1956 + in J. K.: Prózy (1956); A. Mráz: Výročie bojovnej knižky (K. postoj k štúrovcům v sb. Hlasové o potrebě jednoty ..., 1846), Kulturný život 1956, č. 26; in J. J. Jungmann: Korespondence (1956, ed. O. Votočková-Lauermanová); J. Michálek: Náhlady a spolupráca P. J. Šafárika a J. K. v oblasti ľudovej slovesnosti, Slovenský národopis 1957; A. Mráz: Ivan Franko o J. K., sb. Slovanské štúdie 1, Bratislava 1957; I. Paňkevič: Západoukrajinské literárne obrodenie a J. K., sb. Slovanské štúdie 1, Bratislava 1957; S. Šmatlák: Poznámky k vývinu slovanskej epickej poézie, 1. Klasicistická epika, SLit 1957; G. Šorm: O cestovaní J. K., Krásy Slovenska 1957; J. V. Ormis: Maďarská štúdia o J. K. (Andre Angyal), Kulturný život 1957, č. 29; E. Várossová: Svetonáhľad a obrodenecká ideológia J. K., in E. V. a kol.: Kapitoly z dejín slovanskej filozofie (Bratislava 1957); F. Wollman in Slovanství v jazyko-

vě literárním obrození u Slovanů (1958); F. Vodička: Geneze romantického hrdiny, in Cesty a cíle obrozené literatury (1958); K. Krejčí: Klasicistické tendence v literatuře českého obrození, Slavia 1958; J. B. Čapek: K. a Komenský, Archiv pro bádání ... J. A. Komenského 1958; M. Kudělka: K. Rozprava o vzájemnosti v překladu J. Lompy (edice polského nedokonč. překladu z 2. pol. 19. stol. a komentář), Slezský sborník 1958; V. Kudělka: K. koncepce slovanské vzájemnosti v jazykově literárním obrození Slovinců, sb. F. Wollmanovi k sedmdesátinám (1958); K. Horálek: K otázce nepravých folklórních textů v K. Národních zpěvankách, Slovenský národopis 1959; J. Dolanský: K. Slávy dcera, básnický manifest boje za svobodu, AUC Praha, Philologica-Supplementum, Slavica Pragensia 1, 1959; J. Novotný: O bratrské družbě Čechů a Slováků za národního obrození, sb. Kapitoly z dějin vzájemných vztahů Čechů a Slováků v národním hnutí do r. 1848 (1959); J. Hrabák: O verši ve znělkách J. K., in Studie o českém verši (1959); V. Kudělka: J. K. a obrození Slovanů, Slavia 1959; K. Dvořák: K. neznámý časopisecký příspěvek (v čas. Patriot, an. protest proti perzekuci Slováků r. 1818), sb. Studie o jazyce a literatuře národního obrození (1959); M. Kudělka: K. v Polsku, sb. Slovanské štúdie 2, Bratislava 1959; V. Kudělka: K. v Polsku (k předch. stati M. Kudělky), Slezský sb. 1960; H. Batowski: Mickiewicz a Slováci (názory M. na dílo K.), sb. Slovanské štúdie 3, Bratislava 1960; D. Bergová: Překlady K. básni do polštiny, sb. Slovanské štúdie 3, Bratislava 1960; F. Vodička: J. K., sb. Dějiny české literatury 2. Literatura národního obrození (1960); J. Béder: K. koncepcia slovanskej vzájomnosti a Mladé Slovensko, Historický časopis 1960; K. Rosenbaum: Koncepcia slovanskej vzájomnosti v období P. J. Šafárika a J. K., Historický časopis 1960; S. Šmatlák: Poznámky k vývinu novodobej slovanskej lyrickej poézie, SLit 1961; ze: S. A. Vinogradov z Leningradu ... (nové dokumenty o J. K. v Ústř. st. archívu v Leningradě), SLit 1961; M. Vyuřilová: Historické pozadie K. básne Deploreatio praesentis status Hungariae, SLit 1961; J. Vávra: Česko-ruské vztahy v první etapě národního obrození, sb. Z bojů za svobodu a socialismus (1961); F. Vodička: Mladý K., in J. K.: Vlastenec (1963); J. Dolanský: Básník Slávy dcery, in Stopami buditelů (1963); J. Mišianik: Na okraj K. Národných spievaniak, Slovenský národopis 1963; J. M. Lochman in Duchovní odkaz obrození. Dobrovský, Bolzano, K., Palacký (1964); J. Kurz: V. S. Karadžić a soudobí čeští a slovenští slavisté (vztahy ke K.), AUC Praha, Philologica 2, Slavica Pragensia 6, 1964; J. Dolanský: Vuk Karadžić a česká literatura jeho doby, AUC Praha, Philologica 2. Slavica Pragensia 6, 1964; J. Dvončová: K. a čeština, Zborník fil. fak. Univ. Komenského v Bratislavě, Philologica 16, 1964; R. Brtán: K. hlavný prameň zemplinských a šarišských ľudových piesní, sb. Nové obzory 7, Prešov 1965; M. Bidlas: List z památníku J. K. Apokryfní K. (netištěné básně K. kolující v opisech

a dochované F. L. Čelakovským), Sborník NM, ř. C – lit. hist., 1965; L. Sziklay: Maďarské vzťahy J. K. v Pešti, sb. Dějiny a národy (1965); E. Vársošová: Obrodenecká filozofia J. K., in E. V. a kol.: Prehľad dejín sloven. filozofie (Bratislava 1965); M. Bakoš: Rozbor verša K. Slávy dcery, in Vývin slovenského verša (Bratislava 1966, 3. dopln. vyd.); J.-Dvončová: J. K. filolog, sb. Jazykovedné štúdie 9, Bratislava 1966; Z. Klátik: K. Slávy dcera a poézia chorvátskych romantikov, Slavica Slovaca 1 (Bratislava) 1966; A. Maťovčík: Spolupráca K., Hamuljaka a Šafárika pro vydávaní 2. zväzku Písní světských v roku 1827, Literárny archív, Martin 1966 + K. úvaha o príčinách maďarizácie z r. 1833, Literárny archív, Martin 1967; V. Kudělka: K otázke K. pôsobení v živote a díle Stanka Vraze, SPFF Brno, řada D, 1967; Dr. N. B.: Významné objavy v Budapešti (o K. pôsobení v Pešti), Práca (Bratislava) 28. 9. 1967; J. Butvín: K problematike slovenskej myšlienky u Slovákov v 20. až 30. rokoch 19. stol., Zborník fil. fak. Univ. Komenského, Historica 18, Bratislava 1967 (1968); E. Haraksim: Výhražný list J. Kollárovi z r. 1839, Literárny archív, Martin 1968; E. Panova: Literárny aspekt vzťahu K. a Chomiakova, Slavica Slovaca 3 (Bratislava) 1968; F. Wollman in Slavismy a antislavismy za jara národů (1968); J. Poliak: Ó, by již jednúc... (o K. Čítance), ZM 1968; M. Živančević: Kollárov ilirski krug (styky K. s osobnostmi jihoslovanského nár. hnutí), sb. Literárne vzťahy Slovákov a južných Slovanov (Bratislava 1968); Z. Klátik in Vývin slovenského cestopisu (Bratislava 1968); J. Skutil: J. K. a počátky slovanského mistopisu, Vlastivědná ročenka Okr. archívu v Blansku 3, 1968; M. Kudělka, M. Švankmajer, V. Hostička, V. Šťastný: Úloha slovanství v dějinách národně osvobodovacího hnutí českého národa 19. stol., sb. Čs. přednášky pro 6. mezinár. sjezd slavistů v Praze (1968); V. Kudělka: J. K. a Srbové, SPFF Brno, řada D – 16, 1969; V. Turčány: Veknosť básníctva alebo ako ju videli J. K. a Ján Hollý, Romboid 1969; M. Pohorský: Mladý J. K., ČLit 1970 → Portréty a problémy (1974); K. Rosenbaum in Poézia národného obrodenia (Bratislava 1970); J. Ambruš: K problematike života a diela J. K., Letopis Pamätníka slovenskej literatúry, Martin 1970; M. Wajs: J. K. a Karlovy Vary, sb. Minulostí Západočeského kraje 7, 1970; V. Bechyňová: K. J. Erben a ilyrismus (vliv K. na vznik ilyrského hnutí Jihoslovanů), Slavia 1970; R. Řičan: Cyrilometodějská tradice v českém protestantismu, Křesťanská revue 1970; M. Otruba: Rebel – prorok – kazatel, in J. K.: Slávy dcera (1971); S. Šmatlák: Lyrická iniciatíva J. K., in 150 rokov slovenskej lyriky (Bratislava 1971); I. Fried: Príspevok k poznaniu J. K. a jeho peštbudínskych spolupracovníkov, Biografické štúdie 2, Martin 1971; K. Rosenbaum: Nové pramene k pobytu a štúdiu slovenských obrodencov v Jene (ref. G. Steiger, O. Köhler: Unbekannte Dokumente der Völkerfreundschaft der Universität Jena 1815–19, Jenaer Reden und Schriften, Jena 1970), SLit 1972 + J. K. prozaik a teoretik

kultúry, in J. K.: Pamäti z mladších rokov života (Bratislava 1972); J. Štraus: K pedagogickému odkazu J. K., Jednotná škola 1972; K. Rosenbaum: Životnosť diela J. K. 1793–1973, Sloven. pohľady 1973; V. Turčány: Petrarca a K., Sloven. pohľady 1973; O. Sliacky in Literatúra pre deti a mládež v národnom obrození (Bratislava 1973); V. Turčány: Časomiera J. K., SLit 1973; V. Kudělka: K. podíl na formování slovinské poezie v době předbřeznové, ČLit 1973 + K. vliv in básnictví Ilyrů, SPFF Brno, ř. D – 21, 1974; N. Krausová in Vývin slovenského sonetu (Bratislava 1976); V. Macura: Mytologie Slávy dcery, ČLit 1976 → Znamení zrodu (1983) s tit. Mytologičnosť; M. Otruba: J. K. jako argument pro Máchu a romantismus (J. D. Kopecký o K. v Ost und West 1839), ČLit 1976; M. Wajs: Rod J. K. žije ve Výmaru, Kostnické jiskry 1977, č. 25; E. Strnad: Pokrokové návrhy na národní výchovu a lidové vzdělání z let 1848–1852 (Amerling, Hurban, K., Šafařík), Pedagogika 1978; J. Filo: J. K. o Husovi, Lutherovi a Slovanstve, Křesťanská revue 1980, č. 5; ● ref. slov. překl. Slávy dcery: V. Forst, Lit. měsíčník 1980, č. 9; J. Mojik: Nové knihy 1980, č. 12; M. Blahynka: Tvorba 1980, č. 12 ●; M. Otruba: Představa času v obrozené poezii, Slavia 1979 + in J. K.: Básně (1981).

mo

Matouš Kollin viz Matouš Collinus

Karel Kolman

* 19. 3. 1878 *Stará Skřeněř* (Nový Bydžov-S. S.)
† 21. 7. 1948 *Praha*

Dramatik a prozaik, překladatel z ruštiny, angličtiny a francouzštiny, divadelní a literární kritik, publicista.

Bratr básníka Jaroslava K. Cassia. – K. (pův. Kohlmann) maturoval na gymnáziu v Praze (v Křemencově ul., 1896), kam se rodina přestěhovala 1891 z Kostelce n. Černými lesy. 1896–1901 studoval na pražské univerzitě práva, po doktorátu si 1909 otevřel advokátní kancelář v Praze. Pravidelně spolupracoval s Hlasem národa, kde publikoval články o ruské literatuře (zejm. o L. N. Tolstém) a literární a divadelní kritiky. Ty psal i do dalších listů (Nár. obzor, Rozhledy). Umělecky se K. předčasně odmlčel a až na výjimky se od 10. let 20. století věnoval výhradně advokacii.

K. dramatická tvorba námětově vychází jednak z historie, jednak ze současnosti. Historic-